

BU NYT

SKOLEREFORM

KATRINEBJERGSKOLEN
EKSPERIMENTERER

SIDE 2

SKOLEREFORM

MED SØNDERVANGSKO-
LEN TIL NEW DELHI

SIDE 8

INKLUSION:

NYT FAMILIETILTAG PÅ
SØDALSKOLEN

SIDE 10

PROFIL:

FRA LEDER TIL KAPTAJN I
KØKKENET

SIDE 18

nr. 9

BU NYT

MAJ 2014

Forandr med relationel koordinering

→ Læs mere fra **SIDE 4**

”Vi prøver det af”

På Katrinebjergskolen skiftes alle årgange til at rykke ud af skolen og ind i en SFO-afdeling. Her indretter de sig og oplever 14 dage med timetal og fag, der svarer til skolereformens krav. Samtidig afprøver de andre former for læring.

”Vi kunne snakke rigtig meget. Men vi vil hellere prøve det af.” Sådan siger skoleleder Christian Hyltoft Hellum fra Katrinebjergskolen om forsøget med at kombinere eksperimenter med indretning af læringsrum med nye ideer til

pædagogik og didaktik i undervisningen.

Hver 14. dag starter en ny årgang elever i skolens SFO-afdeling Højvang. De skal afprøve, hvordan det er at gå i skole efter sommerferien samtidig med, at de er aktive medspillere i at udforske andre læringsformer og læringsrum. Det gør de blandt andet ved selv at indrette deres lokaler. Samtidig skal deres undervisere og pædagoger både udfordre og nytænke deres undervisning og trække tre pædagogiske og to arkitektoniske ideer til skolen ud af forløbet.

Katrinebjergskolens 5. årgang har netop evalueret deres forløb sammen med deres lærere.

Fortsættes

Download BUnyt App

→ KOLOFON

Ansvarshavende:

Henrik Vinther Olesen
HR- og Kommunikationschef

Redaktør:

Birgitte Dalum
kommunikationsmedarbejder

Kontakt:

kommunikation@mbu.aarhus.dk

Næste nr.:

22. maj 2014

Forsiden:

Jody Gittell

“Vi har blandt andet arbejdet med at få skabt en varieret skoledag og har brugt uderummene meget. Vi har været samlet og spredt og samlet igen. Vi har været i Risskov og lavet idræt. Vi har været på Vestereng og lavet Natur/teknik – så de længere skoledage har ikke føltes lange.”

Det fortæller Lene Sick Ejlersen. Hun er lærer og underviser i dansk, kristendom, billedkunst, idræt og historie på 5. årgang. Lene Sick Ejlersen forklarer, at børnene i hele forløbet har haft en fast læsemakker på samme niveau, så de har kunnet hjælpe hinanden. Eleverne har derfor ikke brugt energi på at finde ud af, hvem og hvor mange, de skulle arbejde sammen med. Den energi kunne rettes mod det faglige.

“Det har frigivet tid til at hjælpe dem, der har mest behov, og det synes både vi og børnene har virket. Børnene har også været gode til at bruge rammerne. De har nærmest klumpet sig sammen i “redegyn-gen”, siddet på klatrestativet eller på multibanen for at læse eller lave opgaver – eller valgt en højrygget, skærmet stol for at finde lidt ro,” forklarer Lene Sick Ejlersen. Men der har også været faste lektioner med faglig fordybelse og lektielæsning, hvor eleverne har haft adgang til hjælp fra lærerne.

Kodeordet har været tydelige rammer og en varieret skoledag ud fra ønsket om at se motiverede og selvkørende elever.

“Det skulle gerne resultere i faglig fordybelse og faglig aktivitet med udfordringer for eleverne på alle niveauer – og læring med krop og hoved, gode oplevelser og godt samvær,” slutter læreren.

Skolen har prioriteret ressourcerne

Rammen om det efterhånden ret profilerede projekt – det har blandt andet været i Aarhus Stiftstidende og P4 – er sat af ledelsen og skolebe-

styrelsen, i samarbejde med konsulenter fra Børn og Unge og medarbejderne. Skolen har prioriteret at købe hæve-sænkemøbler, rumdele-re, skærmvægge, udtræks-bænke, fatboys, polstrede lænestole og gulvdekorationer for 250.000 kr. Og har brugt ekstra timer til lærernes tilstedeværelse, som efter aftale med skolebestyrelsen er hentet fra lock-out-puljen fra 2013.

Målet med forløbet er at komme med forskellige bud på, hvordan man kan integrere del-elementer af reformen i en ny og længere skoledag – for eksempel 45 minutters bevægelse, understøttende undervisning og mere undervisning i dansk og matematik.

Samarbejdet inspirerer

“Det har selvfølgelig givet os noget ekstra forberedelse. Meget har været nyt, vi har transporteret alle materialer herop, og vi har lavet nye forløb. Jeg har for eksempel brugt tid på at finde, udvælge og klargøre et materiale, som hedder “Bevægelse i dansk” – eller “Dansk i bevægelse”. Det har krævet ekstra arbejde. Men så er arbejdet jo også gjort,” fortæller lærer Lene Sick Ejlersen.

Hun og kollegerne har valgt at køre al undervisning sammen to og to og skiftes til at holde oplæg i de 14 dage, hvor årgangen har været i SFO-afdeling Højvang. Det har været en succes, fortæller hun: “Vi har arbejdet med ét stort hold med elevsammensætninger på tværs af klasserne opdelt efter den faglige aktivitet og elevernes individuelle faglige niveau. På denne måde ville vi gerne give rum og mulighed for at de fagligt stærke elever kunne “køre løs” på egen hånd og bruge energi på de fagligt udfordrede elever. Og vi har oplevet at kunne inspirere og supplere hinanden direkte i undervisningssituationen, så det har givet meget,” fortæller hun.

En forandringshær på skolen

Skoleleder Christian Hyltoft Hellum er tilfreds med skolens proces.

“Forløbet har ændret os fra at være en samling af forandringsagenter til at være en hel forandringshær,” siger han og henviser til både personale og elever. Resultaterne af de vidt forskellige forløb på årgangene er ikke blevet endeligt evalueret endnu.

“Men min oplevelse er, at det har været meget brugbart – og vi agter at bruge metoden igen”, siger skolelederen. Katrinebjergskolen samler op på ideer og evalueringer fra projektet ved en pædagogisk weekend og vil bruge dem som udgangspunkt for arbejdet med en ny pædagogisk platform.

↓ Eksempler på Katrinebjergskolens erfaringer:

INSPIRATION

- Elever kan blive mere bevidste om, hvordan og hvor de lærer bedst. Det hjælper dem til selv at tage ansvar for at arbejde bedst muligt
- Længere forløb giver mere energi. Børnene når at blive færdige og klar til næste opgave
- Indskolingsforældre vil gerne komme til en kop kaffe og opleve elevernes læring
- Hæve-sænkeborde er en investering, men et hit på lange skoledage
- Duften af boller gør skoledagen rar og skaber et samlingspunkt – også for de store elever
- Nogle elever har efterfølgende udtalt, at selve skoledagen ikke oplevedes som meget længere, men at det var tiden efter skole - fritiden, der desværre var blevet kortere.

Kontakt: Skoleleder Christian Hyltoft Hellum

E-mail: chyhel@aarhus.dk

Relationel koordinering i en forandringstid

Gode relationer mellem medarbejdere øger den professionelle kvalitet og gør dem i stand til bedre at håndtere uforudsete situationer. Det er hovedtesen i den amerikanske teori om "Relational koordinering". Forskeren bag teorien har besøgt Aarhus.

Bag teorien om Relationel koordinering står den amerikanske professor Jodi Hoffer Gittel, der har brugt store dele af sit arbejdsliv på at undersøge sammenhængen mellem kvalitet, effektivitet og relationer på store arbejdspladser.

Onsdag den 7. maj gæstede hun Aarhus og blev budt velkommen af Børn og Unges rådmand Bünyamin Simsek og 700 arbejdsmiljø-, tillidsrepræsentanter samt ledere fra Børn og Unge og Aarhus Kommu-

nes andre magistratsafdelinger.

Et vigtigt budskab fra Jody Hoffer Gittel var, at det er muligt at forandre og mobilisere organisationens ressourcer.

"Det kan I gøre på flere måder. En af måderne er en proces kaldet "Relationel koordinering", som handler om at forme organisationens kommunikation og samarbejde sådan, at I sikrer en koordination og integration af

Fortsættes

organisationens arbejdsopgaver”, forklarede hun.

Gittels tre kriterier for succes med relationel koordinering:

- **Fælles mål**
- **Fælles viden**
- **Gensidig respekt**

Med udgangspunkt i en række empiriske undersøgelser, som hun og hendes kolleger har foretaget i de seneste 20 år, fastslog Gittell, at en ændret ledelsesstil i sig selv kan øge både effektivitet og kvalitet – også i tider med stigende krav og færre ressourcer.

Hendes studier af flere flyselskaber viser, at medarbejderne hos de mest

effektive selskaber med flest tilfredse passagerer, oplever at have fælles mål og god kommunikation. Det samme gælder hendes studier af amerikanske hospitaler, hvor bedre kommunikation giver kortere indlæggelser, færre klager, mere trivsel, og bedre læring af fejltagelser.

Gittels fire krav til kommunikationen:

- **Hypig**
- **Rettidig**
- **Præcis**
- **Problemløsende**

Forskningen har også vist, at en sidegevinst ved bedre kommunikation er, at det bliver lettere at inddrage og engagere familie til patienter på

hospitalerne.

Relationel koordinering er vigtigst:

- **Når medarbejdere er gensidigt afhængige i opgaveløsningen**
- **Ved usikkerhed**
- **Ved travlhed**

Ifølge forskeren består relationel koordinering dels af værdier som tillid og respekt mellem kolleger - også på tværs af professioner, opgaver og arbejdspladser. Dels består den af god kommunikation. Og så består den af nogle rutiner og strukturer, der skal vedligeholde en god relationel koordinering i organisationen:

Fortsættes

Eksempler på støtte-strukturer:

- Fælles belønningsstrukturer, der fremmer samarbejde
- Fælles mødestrukturer, der understøtter samarbejde
- Fælles principper for opførsel og et respektfuldt samarbejde
- Fælles informationssystemer
- Træning til teamwork – og rekruttering

Ansvar for at ændre kulturen og værdisætte er lederens, sagde Gittell:

”De fleste organisationer er bureaukratiske. Koordination sker i toppen. Så lederne skal bygge fællesskaberne og sikre, at medarbejdere kan koordinere på alle niveauer.

Lederne skal også skabe et trygt sted, hvor medarbejderne kan afprøve ting og tage en risiko. Så kan alle føle sig sig forbundne og lettere løse udfordringer på deres eget niveau. Lederne går foran ved at være rollemodeller og stille spørgsmål som ”Hvor vil vi hen sammen? Hvor har vi huller i vores netværk?”, forklarede forskeren de 700 tilhørere.

Anbefalet metode til at finde huller i netværkene – og nye muligheder for at ændre tingene:

- 1) Tegn et kort over aktørerne omkring en opgave
- 2) Stil dem hver syv spørgsmål: Hvor ofte kommunikerer I? Hvor rettidigt gør I det? Hvor præcist? Hvordan løser I problemer? Deler I mål? Deler I viden? Har I gensidig respekt?
- 3) Find ud af, hvordan relationerne fungerer imellem aktørerne
- 4) Målet er, at organisationen kan understøtte koordination på alle niveauer – stil en relationel diagnose

Guldorn fra Gittell:

↓ INSPIRATION

Fælles viden er udgangspunktet for at kommunikere rettidigt – fordi I forstår hinandens behov.

Den korte guide til relationel koordinering:

- 1) Spørg hinanden: ”Hvad kan jeg gøre for at du kan løse din opgave bedre?”
- 2) Skab et sted, hvor det er tilladt at fejle
- 3) Stil en relationel diagnose
- 4) Vær rolle-model som leder
- 5) Sæt klare mål
- 6) Afklar rammerne for jeres forandringsproces
- 7) Skab en struktureret problemløsning
- 8) Fokuser på at løse problemerne, frem for at finde de skyldige

Jody Hoffer Gittell er professor i management ved Brandeis University i Boston. Hun er Ph.d. i management og har blandt andet skrevet ”High Performance Healthcare”, ”The Southwest Airlines Way: Using the Power of Relationships to Achieve High Performance”-

Fælles mål på tværs af faglighed

Sabro Børneunivers greb tilbuddet om at arbejde med fair proces og relationel koordinering i praksis. Nu skal fælles mål og fælles viden skabe en bedre overgang mellem dagtilbud, SFO og skole.

Kriterierne for at indgå i projektet om relationel koordinering var, at opgaven indebar et forpligtende samarbejde, gensidig afhængighed i opgaven og en høj grad af uforudsigelighed og tidspres. Derfor faldt valget på et førskoleprojekt.

”Med et førskoleprojekt, har vi alle elementerne i spil. Vi skal samarbejde på tværs af skole, SFO og dagtilbud, overgangen skal lykkes inden for en afgrænset periode og børnenes reaktion er i mange tilfælde uforudsigelig,” fortæller dagtilbudsleder Helle Heikendorf.

Som leder har opgaven for Helle Heikendorf været at inddrage og lytte til medarbejderne og samtidig opsætte tydelige rammer i samarbejde med den lokale skoleleder og den fritids-pædagogiske leder fra skolens SFO.

”Det har været vigtigt at skabe en fælles forståelse af opgaven, og som leder være skarp på, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan. Men også at vi hurtigt kan rette til, hvis noget ikke fungerer. ”

Nysgerrige på hinandens faglighed

Pædagogisk leder Helene Højland er daglig leder af førskoleprojektet.

”Vores oplevelse er, at der hvert år er 4-5 børn, som har det svært med

overgangen fra dagtilbud til skole. Med projektet er målet, at alle får en god og tryk overgang ved, at vi som fagpersoner får en fælles forståelse af opgaven og et tættere samarbejde om det enkelte barn.”

At skabe en fælles forståelse har udfordret medarbejdernes faglighed.

”Vi vil alle sammen det bedste for barnet. Men det er ikke givet, at vi gør tingene ens. Derfor har det været afgørende, at vi har været nysgerrige og undersøgende på hinandens faglighed. Vi har mødt hinanden med respekt og åbenhed og ikke været afvisende, fordi vi umiddelbart har svært ved at forstå de andres tilgang,” fortæller Helene Højland

”Når vi taler om medansvar og gensidig afhængighed i opgaven, så mener vi det meget konkret. Hvordan vi får sagt godmorgen og farvel har betydning for barnet, og det er en fælles opgave, at vi får delt viden og samarbejder, så det sker med baggrund i, hvordan barnet har det i dag. Vi er alle ansvarlige for alle børn,” siger Helene Højland.

Fælles viden

Derfor er videndeling og koordination afgørende.

”For at handle anderledes skal vi også have en fælles viden om barnet. Derfor er alle også ansvarlige for at viderebringe viden og handle på det, de oplever. To gange ugentligt samler vi op på et kvarters møde og aftaler konkrete handlinger, forældrekontakt og så videre,” fortæller Helene Højland.

For medarbejderne giver det mulighed for løbende at korrigere indsatsen. Det er her, de nye løsninger skal findes.

”Rammerne er ledelsesmæssigt forankret, men det vigtigt, at det er i det tværfaglige samarbejde medarbejderne imellem, at løsningerne udvikles. Så vi i fællesskab løser opgaven bedst muligt,” mener Helle Heikendorf.

FAKTA

- **Gennem de seneste fem år** er de kommende skolebørn og deres voksne flyttet ned på skolen. Her deles børnene i tre grupper svarende til de tre klasser ved skolestart.
- Børnene møder ind i en af SFO-afdelingerne, hvor der om formiddagen arbejdes med læreplanstemaer, besøg i børnehaveklasserne, biblioteket osv. Om eftermiddagen er børnene en del af SFOen. Målet er, at børn og forældre bliver vant og trygge ved SFOen og skolen, så de er parat til skolestart. Projektet løber indtil 1. august, så børnene kommer ikke retur til børnehaverne.

I Hong Kong er det muligt at arbejde ved de nye hævelsænkeborde

Skolereformen fører Søndervangskolen til New Delhi, Hong Kong og Washington

Som en af de første skoler i Aarhus kommune har Søndervangskolen i Viby taget deres nye fælles arbejdsplads i brug.

I forbindelse med skolereformen har Søndervangskolen fået bygget sine gamle administrationsbygninger om til 10 nye rum. Rummene fungerer både som administration og som forberedelses- og fordybelsesrum for medarbejderne. Der emmer af liv, lys og kreativitet. At skabe en levende atmosfære med åbne kontorlandskaber har været et af nøgleordene for ombygningen. "Det overordnede mål har været at skabe integration på tværs af admi-

nistrationen og det tidligere lærerværelse, så vi kunne udmønte reformens intentioner om en stærk forbindelse mellem ledelse og medarbejdere," fortæller viceskoleleder Martin Bernhard, og fortsætter: "Hvis man gerne vil lave nogle ting om, skal man ikke lave mere af det samme. Man er nødt til at anlægge nye perspektiver på, hvordan man får de bedste forudsætninger for en god samarbejdskultur."

Verden rundt på fem minutter

Sammen med Aarhus kommunes RULL-team, et arkitekt- og inventarfirma samt en intern arbejdsgruppe har Søndervangskolen fundet frem til, hvordan deres arbejdsplads skal se ud i fremtiden.

"Vi har fået nogle indspark fra RULL-teamet samt arkitekt- og inventarfirmaet. Derefter har det været op til arbejdsgruppen, der har bestået af skolens lærere og pædagoger, at få udarbejdet og kvalificeret et oplæg med konkrete tiltag og ønsker til, hvad vi vil have på skolen," siger Martin Bernhard. Han bakkes op af pædagog Jesper Knudsen: "Vi har i teams snakket om, hvad vi godt kunne tænke os, og så er vi på vores fælles onsdagsmøde med ledelsen blevet opdateret om, hvor vi var i processen. Vi har hele tiden været en del af informationsstrømmen, så det har været godt."

Arbejdet har imødekommet anbefalingerne om både stillerum, fordybelsesrum, loungeområder, opbeva-

Fortsættes

ringsplads til lærernes materialer og fly-in stationer, der er små mobile arbejdspladser til hurtigt arbejde. Rummene er opkaldt efter storbyer og kendte steder. Blandt andet er administrationen blevet døbt Washington og det tilhørende mødelokale Senatet. Det er her, de vigtige beslutninger bliver taget. Det store fælleslokale, der går på tværs af administrationen og lærernes arbejdspladser, er blevet døbt Hong Kong. Her er plads til alt fra arbejde og afslapning til small talk med kolleger – kort sagt er her aldrig stille. Man kan også besøge New Delhi, Amsterdam, Hyde Park, Berlin, Wien og Bruxelles samt et nyt læringscenter, der på sigt skal fungere på lige fod med de andre rum.

God toilethumor

Ved siden af byerne og stederne er skrevet citater. Martin Bernhard fortæller:

“Vi ville have noget, der gav lidt energi. Vi havde som mål at give fornyet energi i en nogle gange stresset hverdag. Skolereformen i sig selv er et fornyet energiboost, vi væl-

ger så at tage imod den og sige, at vi vil skabe en bedre folkeskole, blandt andet med den energi, som citaterne kan give til medarbejderne. Vi har også citater på bagsiden af vores toilettdøre, for hvor har man egentlig brug for eftertænkksomhed?”

De nye lokaler har kun været i brug i en lille uge, men lærer, Anne Katrine Kusk, kan allerede nikke genkendende til, at de nye omgivelser giver mere energi:

“Jeg føler mig værdsat som medarbejder, og jeg glæder mig til at komme herhen. Jeg har tænkt meget over, at man for eksempel skal et andet sted hen for at spise, men det har vist sig at være meget rart at få adskilt tingene. Samtidig får citaterne mig til at tænke, at jeg godt lige vil give den en ekstra skalle. Det giver mig motivation,” siger hun.

Kontakt: Martin Bernhard, Souschef/Viceskoleleder, Søndervangskolen **E-mail:** martber@aarhus.dk

Lokalet "Bruxelles" er en pendant til EU, her holdes der møder med mange deltagere.

For at skabe åbne rum har Søndervangskolen revet væggene ned

→ FAKTA

Det har Søndervangskolen gjort

- Oprettet en arbejdsgruppe bestående af lærere og pædagoger
- Samarbejdet med Aarhus kommunes RULL-team samt et arkitekt- og inventarfirma
- Revet vægge ned og lavet et åbent kontorlandskab
- Indrettet forskellige arbejdszoner: stillerum, møderum, fly-in zoner, loungeområder
- Afskærmet stillerum, så der er plads til fordybelse
- Installeret hæve/sænkeborde i alle lokaler
- Udfærdiget et sæt leveregler for de nye omgivelser

”Vi har fået redskaber til bedre at kunne tale og forstå hinanden”

Tillid, samarbejde og kropsbevidsthed er nøgleordene i nyt inklusionstiltag på Sødalskolen.

For et halvt år siden sad Ali i Sødalskolens støttecenter, når klassekammeraterne legede sammen i frikvartererne. Seksårige Ali kom ofte i konflikter med de andre børn, og hans forældre blev regelmæssigt ringet op af skolen. Men det har ændret sig. I dag løber Ali rundt i skolegården sammen med sine venner fra klassen, og opringningerne til forældrene hører til sjældenhederne.

Når Ali taler, er det tydeligt at se, hvor glad og stolt han er. Sammen med lærer og inklusionsvejleder Carsten Møller og krops- og psykoterapeut MPF Susanne Mortensen satte han sig et mål om at få styr på sig selv, så han igen kunne komme ud i frikvarterne på lige vilkår med de andre børn. Det er nu lykkedes.

Tillid fører til forandring

I løbet af de sidste syv måneder har Ali og hans forældre mødt med Carsten og Susanne en time hver tirsdag i Sødalskolens Lego Education Center. De deltager som den første familie i et forløb finansieret af Børn og Unge, hvor forældrene inddrages i forsøget på at hjælpe børn til bedre at kunne håndtere og regulere deres udadreagerende adfærd.

Ved hjælp af samtaler og kropslige øvelser i blandt andet grounding, centrering og pausetræning får barnet mulighed til at regulere sit nervesystem, så det ikke hele tiden befinder sig i forhøjet alarmberedskab. Barnet oparbejder en bevidsthed om, hvad der sker i kroppen, når problemerne opstår og lærer at håndtere vreden, så den ikke går ud over omgivelserne – og i sidste ende sig selv.

”Vi opøver kropsbevidsthed og pausetræning og øger dermed barnets evne til at rumme sine stærke følelser. Noget af arbejdet kan vi gøre på skolen, men det er vigtigt, at metoderne tages med hjem, så de bliver integreret i hele familiens bevidsthed”, siger lærer og inklusionsvejleder Carsten Møller og suppleres af psykoterapeut Susanne Mikkelsen:

”Når børn og forældre er sammen om at arbejde med de her ting, undgår barnet at der er konflikt mellem det skolen og forældrene siger, og det er en meget vigtig forudsætning for, at barnet udvikler sig”, siger Susanne Mikkelsen.

En rolig og glad dreng

Alis far Ibrahim er meget glad for den udvikling sønnen har gennemgået, siden familien startede i forløbet.

”Ali har lært sig selv bedre at kende. Allerede efter to måneder var han blevet mere rolig og glad og havde lært at kontrollere sig selv i pressede situationer. I dag kommer han ikke i de samme konflikter med klassekammeraterne, og

klasselæreren er holdt op med at ringe. Jeg er meget stolt af ham”, siger Ibrahim.

Det er ikke kun i skolen, at forløbet med Susanne og Carsten har haft en positiv indvirkning på trivsel. Forholdet til forældrene har også ændret sig.

”Jeg har fået en anden kontakt til Ali. Vi er kommet tættere på hinanden, og jeg har lettere ved at få hans opmærksomhed. Vi går tur sammen og taler sammen på end anden måde end før. Jeg er far, og det er mig der bestemmer, men vi også venner”, siger Ibrahim. Alis mor Sarah uddyber:

”Vi snakker mere om tingene nu. Han kommer til os, hvis der er noget, der tynger ham, og vi kommer til ham, hvis skolen ringer. Det gjorde vi ikke tidligere. Vi har fået redskaber til bedre at kunne tale og forstå hinanden”, siger Sarah og fortsætter:

”Alle børnene kommer nu mere til mig og snakker om, hvad der er sket i skolen, og hvad de har oplevet både af gode og dårlige ting. Det er vigtigt at lytte til, hvad barnet egentlig siger. Det er svært som forældre at finde balancen til at opdrage mellem to kulturer og to religioner. Det er vigtigt, at forældrene lærer om det her, så de kan hjælpe deres børn.”

Målet er uddannelse

Ibrahim kom til Danmark fra Libanon i 1989. I 2001 mødte han Sarah, og familien på seks bor i dag i Gellerup. Ibrahim og Sarah håber, at tilbuddet bliver bredt ud, så andre familier med lignende udfordringer, kan få samme hjælp, som de har fået.

”Mange forældre har problemer med at passe på sine børn, fordi de ikke ved, hvordan de skal gå til dem. Mange problemer opstår, fordi børnene går ude på gaden, og forældrene ikke har deres øjne på dem. Det her er en god måde at få nogle redskaber til at styre sit barn, så det ikke kommer i problemer, når det er ude. Det er vigtigt, at jeg har styr på Ali, så han kan få sig en uddannelse. Jeg håber, at mange kan få den hjælp, som vi har fået, for det er en succes,” fortæller Ibrahim.

Navnene i teksten er opdigtede efter familiens ønske, men er der en familie, som ønsker at høre mere om forløbet, vil familien gerne stille sig til rådighed.

Kontakt: Carsten Møller, lærer og inklusionsvejleder på Sødalskolen **E-mail:** carsten.moeller@skolekom.dk

→ FAKTA

- Lærer og inklusionsvejleder Carsten Møller og krops- og psykoterapeut MPF Susanne Mortensen er i øjeblikket i gang med to familieforløb på Sødalskolen. Sideløbende står de for et internt kursusforløb i psykisk robusthed for skolens personale.
- Du kan læse mere om baggrund, metoder og øvelser på: www.aarhus.dk/PTSD
- Carsten og Susannes arbejde med Ali sker i tæt samarbejde med Alis børnehaveklasselærer.

Aktuelle kurser

Kursusportalen har afløst Kursusbasen - Sådan finder du Kursusportalen

Kursusportalen finder du præcis der, hvor du plejer at finde den gamle Kursusbaser - dvs. på BUportalen, når du på forsiden klikker på "Kurser"- den grønne knap er nu omdøbt til "Kursusportalen". Hvis du ikke har en AZ-ident, skal du anvende NemID for at logge ind på BUportalen.

Alternativt kan du tilgå Kursusportalen på: <http://Kursus.aarhuskommune.dk/MBU>

SPECIALPÆDAGOGISK GRUNDKURSUS FOR DAGTILBUD

5-dages kursusforløb for uddannede pædagoger i dagtilbud

På kurset får du en grundlæggende viden om handicap, handicapforståelse og specialpædagogiske virkemidler. Der arbejdes med temaer som sagsgange i Aarhus Kommune, diagnosesystemet, pædagogisk inklusion, forældresamarbejde, konflikthåndtering m.m.

Dato og tidspunkt: Den 10.-14. november 2014, kl. 8:30-15:30 (dog slut 14:30 fredag)

LEDERUDDANNELSE – SYGEFRAVÆRS-OPFØLGNING OG AFSKED SOM FØLGE AF SYGEFRAVÆR

Obligatorisk kursus for de ledere, der refererer til områdechef samt for administrative ledere på skoler.

Kurset har til formål at sikre, at du som leder har indsigt i processen i forbindelse med sygefraværsopfølgning og afsked på baggrund af sygefravær.
Kursus for ledere i Børn og Unge

Dato og tidspunkt: Fredag, den 13. juni 2014 kl. 8.30 – 15.

Tilmelding i Kursusportalen

NYE IT PLATFORME TIL ANVENDELSE AF PÆDAGOGISK IT I DAGTILBUD

Informationsmøde for dagtilbudsledere og pædagogiske ledere i dagtilbud

Center for Læring vil på mødet informere om bl.a. Uni-login for alle pædagoger, CFL online og digital sikkerhed. Derudover får mødedeltagerne en orientering om, hvad Center for Læring kan tilbyde – herunder en præsentation af deres mange spændende kursustilbud.

Der afholdes 6 møder – formiddag og eftermiddag på følgende datoer:

Den 22. maj – Hold 1 kl. 8:30-10:30, Hold 2 kl. 13-15

Den 11. juni - Hold 3 kl. 8:30-10:30, Hold 4 kl. 13-15

Den 19. juni - Hold 5 kl. 8:30-10:30, Hold 6 kl. 13-15

Tilmelding i Kursusportalen

Natur, køkken og haver med læringsperspektiver

I løbet af det kommende år får cirka 600 aarhusianske børn og unge helt nye rammer for at opleve, hvordan køkkenhaver kan danne ramme for læring om økologi, naturfag, sundhed og trivsel.

16 dagtilbudsafdelinger og 25 skoleklasser er tilmeldt det nyetablerede Haver til Maver i Aarhus, der er udviklet af Børn og Unge i samarbejde med interesserede dagtilbud og skoler med afsæt i udeskolekonceptet Haver til Maver.

Projekt Haver til Maver giver med tre mødesteder - ved Natursamarbejdet i Brabrand, Lykkegården i Egå og ved Jordbrugets Uddannelsescenter i Beder - børnene mulighed for at komme ud og lære under åben himmel i selskab med blandt andet gartnere, naturvejledere og jægere.

To af de skoler, der er tilmeldt Haver til Maver, er Gammelgaardsskolen med to klasser og Mårslet Skole, med fire klasser på tredje årgang. De skal hen over sommeren bruge otte hele skoledage i haverne på aktiviteter som at luge, så, høste og lave mad. På Mårslet Skole ser skoleleder Inge Pedersen mange spændende perspektiver i forhold til undervisningen og skolens arbejde med skolereformens forskellige temaer.

Nye måder at lære på

”Det handler om at brede paletten ud, så det bliver en mere varieret skoledag, hvor der ikke kun er fokus på det akademiske. Her kommer børnene ud og bruger deres sanser og kroppe. Ved at grave, luge og bevæge sig får de en sanse-

mæssig læring af de teorier, de sidder med i klasselokalet: Hvordan sker en metamorfose? Hvad er en kvadratmeter?” siger Inge Pedersen.

Anne-Mette Bak, klasselærer for en deltagende klasse på Gammelgaardsskolen, håber blandt andet, at projektets praktiske fokus vil styrke det positive fællesskab i klassen yderligere og være med til at motivere og understøtte læringen hos de elever, der kan udfordres af den mere boglige tilgang, der ofte hersker i klasselokalet.

”For alle elever bliver det godt at få koblet noget praktisk på det teoretiske. Herudover vil eleverne forhåbentlig blive aktiveret på en ny måde, hvilket specielt vil gavne dem, som af og til udfordres i de vante rammer, hvor de tilbringer meget tid på en stol. Jeg tror og håber på, at mine elever vil tilegne sig en stor mængde viden og samtidig vil fællesskabet og de sociale relationer styrkes”, siger Anne-Mette Bak fra Gammelgaardsskolen.

Kompetenceudvikling og eksterne samarbejdspartnere

Udover det rent faglige aspekt ser skoleleder på Mårslet Skole Inge Pedersen mange andre positive gevinster i samarbejdet med Haver til Maver.

”Vi anbefalede blandt andet Jordbrugets Uddannelsescenter til projektet, fordi vi håber på at kunne udvide samarbejdet i andre sammenhænge og på andre klassetrin. Det er en god måde at møde nye faggrupper som eksempelvis selvstændigt erhvervsdrivende og dermed give eleverne en indsigt i de erhvervs muligheder, de har. Samtidig vil lærere og pædagoger helt sikkert få et kompetenceløft og ny inspiration til undervisningen i mødet med de nye fagpersoner og læringstile”, siger Inge Pedersen.

↓ FAKTA

- Haver til Maver er et tværfagligt udeskolekoncept, hvor børn dyrker deres egen køk-kenhave. Hen over sæsonen arbejder børnene i køkkenhaverne med madlavning og na-turoplevelser i otte hele dage.
- I Aarhus er udeskolekonceptet udvidet til et tilbud, der dækker 0 – 18 år, og der er indrettet mindre køkkenhaver til de 0 til 6-årige.
- Læs mere på: www.aarhus.dk/havertilmaver

Nu begynder Frederiksbjergbyggeriet

Håndværkere og maskiner er rykket ind og begyndt nedbrydelsen af Sct. Annasgades Skole. Dermed begynder også opførelsen af Frederiksbjergbyggeriet, som blandt andet kommer til at indeholde den første nye skole i Aarhus midtby i cirka et århundrede.

Børn og Unge Rådmand Bünyamin Simsek begyndte nedbrydningen ved at grave den første mursten ud, der senere hen skal genbruges i det nye byggeri.

“Vi får en helt ny moderne skole, som binder lokalområdet sammen med fritidsaktiviteter og skaber moderne rammer for børn- og ungelivet i midtbyen. Det er en proces, der kommer til at berøre mange mennesker, og vi vil sørge for at opretholde et højt kommunikationsniveau og en tæt dialog med borgerne i området,” siger Bünyamin Simsek.

Han understreger, at ideen om at bevare murstenene fra det tidligere byggeri ikke alene handler om at genbruge byggematerialer.

“Vi håber på at bevare noget af den kultur og historie, som præger området omkring Sct. Annagade,” siger Bünyamin Simsek.

Nedbrydningen varer fra 1. maj 2014 til august 2014. Byggeriet ventes at stå færdigt til skolestart i august måned 2016.

Frederiksbjergbyggeriet holder et officielt første spadestik midt i juni måned som et stort fælles arrangement, hvor børn, unge og borgere fra frederiksbjergområdet sammen tager det første spadestik i byggegrundens jord. Op mod 1200 deltagere forventes at møde op, inklusive rådmanden.

Inden for det næste halve år bygges en udsigtsplatform ved byggepladsen, hvorfra interesserede kan følge med i det daglige arbejde.

Der vil regelmæssigt blive ophængt informationstavler på udvalgte steder på byggepladshegnet, der løbende informerer om byggeprocessen. Byggepladshegnet bliver udsmykket med over 1000 portrætter, som kunstner Lars Christensen laver sammen med børn og unge fra områdets dagtilbud, skole samt Fritids- og Ungdomstilbud.

Byggepladshegnet, som allerede nu kan ses på Sct. Anna Gade, bliver omkring august 2015 rykket længere ind mod byggepladsen og vil dermed efterlade mere plads til bilister og cyklister.

Børn og Unge Rådmand Bünyamin Simsek gravede den første mursten ud, der senere hen skal genbruges i det nye byggeri.

Det gennemgående tema i det nye byggeri bliver bevægelse: Der bliver blandt andet tre boldbaner på bygningernes terrasser, åbne grillpladser, åbne legepladser og en sti, der kan anvendes som løbebane. Bygninger og legepladser vil blandt andet blive brugt af lokale idrætsforeninger.

Ung i Aarhus-kunstværker udstillet i København

Igen i år deltog Ung i Aarhus i Ungdommens Vårsalong, en landsdækkende censureret kunstudstilling for unge mellem 12 og 19 år.

Flere end 300 aarhusianske unge indleverede 245 værker med udgangspunkt i temaet 'Hemmeligheder'. Værkerne blev censureret af 3 lokale kunstnere, der udvalgte 113 værker, som blev hængt op på Aarhus Rådhus. Inden ferniseringen udvalgte landsjuryn de værker, som kom gennem nåleøjet til den store Ungdommens Vårsalong-udstilling på Københavns Rådhus.

Fra Aarhus blev imponerende 79 værker taget med. Samlet blev der udvalgt 250 fra København, Malmø, Syddjurs, Odense og Aarhus.

"Deltagelsen i Ungdommens Vårsalong giver de unge kunstnere mulighed for at arbejde kunstnerisk tematisk. Fordybelsen ud fra et givent tema udvikler deres evner på det kreative felt. Det er ikke et bestemt materiale eller en forudbestemt teknik, der skal bruges, men deres egen fortolkning af temaet," siger Britta

Thorlann, lærer på Rosenvangskolen og medlem af baggrundsgruppen bag ungdommens Vårsalong.

Marlene Villumsen, pædagog i Malling Fritidsklub, fremhæver, at de unge byder muligheden for at kunne konkurrere på æstetik velkommen.

"De elever, der får deres værk udvalgt til udstillingen i København, bliver inviteret med på den fælles tur, Ung i Aarhus arrangerer. I år blev 200 unge og voksne sendt af sted til en dag i København, som bød på museumsbesøg, arkitekturoplevelser på kanalfart, fernisering på Rådhuset og ikke mindst indtagelse af de berømte Rådhuspandekager. Det var en stor oplevelse for alle deltagere at se deres egen kunst udstillet sammen med andre unges. Det gav inspiration til at fortsætte arbejdet med kunst", siger Marlene Villumsen.

Nogle af de unge er allerede i gang med at udvikle idéer til næste år. Baggrundsgruppen i Aarhus har fået lov at vælge temaet til næste års Vårsalong, og resultatet er klar: 'Det bevæger sig', bliver tema for Ungdommens Vårsalong 2015.

Kontakt: Erik Heltoft, Ung i Aarhus Oddervej **E-mail:** ehe@aarhus.dk

Alternativt musikprojekt er en succes på skoler

I disse uger står Børnekulturhuset bag forløbet Billeder på Lyd på skoler og i SFO'er i Aarhus Kommune. Improvisation, utraditionelle lydkilder og historiefortælling er nøgleordene i projektet, som både elever og lærere er meget begejstrede for.

Det er musikeren og multikunstneren Christian Dietrichsen, der forestår den alternative musikworkshop Billeder på Lyd. Træstammer, kviste, glas og skåle er sammen med klaver og guitar nogle af de lydkilder, som han har valgt at lade børnene udforske og lave musik med.

Nogle af de lyde, som børnene skaber, bliver optaget på en loopstation og danner en collage af gentagelser. Disse gentagelser fungerer som underlag for andre lyde, som børnene frembringer ved at improvisere. Udover improvisation er historiefortælling et gennemgående element: De lydværker, som børnene på skift er med til at skabe, danner billeder hos resten af klassen.

En lærer beskriver forløbet således:

”Børnene elskede, at de pludselig kunne producere musik helt selv. At de måtte være aktive og ikke kun lytte”.

Billeder på Lyd har besøgt SFO'er i Aarhus Kommune i perioden 22. april – 8. maj 2014. Børnekulturhuset, der står bag arrangementet, forventer at starte et nyt forløb til efteråret.

Virupskolen i Hjortshøj havde besøg af Billeder med Lyd.
Foto: Rikke Thygesen

Sigurd synger sproget ind hos børn

Børn, der deltager i Aarhus Kommunes projekter om tidlig og forstærket sproglig indsats, kan den 15. maj opleve Sigurd Barrett og Bjørnen Bjørn optræde, når de samles til koncert i Musikhusets lille sal.

Koncerten for de 2-5-årige er arrangeret på initiativ af sprogvejlederne fra Børn og Unge. Den er helt booket af børn og forældre fra forældregrupper, frivillige, sproggrupper udenfor dagtilbud og dagtilbud fra hele kommunen. Målet med koncerten er at give børn og forældre en fælles oplevelse ved en kulturel begivenhed, som samtidig sætter sproget i centrum.

Baggrund

Koncerten er en af flere æstetisk-kulturelle aktiviteter i forbindelse med at Aarhus Byråd har etableret en pulje på 15 mio. kr. til tidlig og forstærket indsats. Blandt de øvrige tilbud tæller intensive sprogforløb, teaterforestillinger, arrangementer på Natursamarbejdet og musikdramatiske forløb for dagplejen.

Kontakt:

Louise Dam Overballe, Pædagogisk Afdeling

Mail: lodo@aarhus.dk

BU Nyt:

ER ET PERSONALENYHEDSBREV FOR DE **13.600 ANSATTE**
I BØRN OG UNGE, AARHUS KOMMUNE

Lystrups virksomheder og unge fejrede frugtbart samarbejde

Lokale virksomheder og unge fra Lystrup fik torsdag den 24. april i samarbejde med Ung i Aarhus – Grenåvej Vest tildelt en særlig anerkendelse i forbindelse med afholdte kompetenceforløb for de unge.

Aarhus Kommunes Børn og Unge rådmand Bünyamin Simsek uddelte diplomer til virksomhederne samt OCN-beviser til de unge.

Det er samarbejdet mellem Ung i Erhverv, OCN (Open College Network) og erhvervslivet i Lystrup, som har gjort det muligt for en række unge mennesker at opnå nye kompetencer uden for det formelle uddannelsessystem.

Gennem praktikforløb hos lokale virksomheder har de unge styrke deres sociale, personlige og faglige kompetencer, så de i dag står bedre rustet til at fuldføre et uddannelsesforløb. De unge kan desuden bruge deres nye kompetencer som bilag til fremtidige jobansøgninger.

“Vær bevidste om, hvad I er gode til og gå i den retning, hvor I kan buge jeres kompetencer,” sagde rådmand Bünyamin Simsek blandt andet. Herefter overrakte han OCN-beviser til ni unge mennesker for arbejdsmarkedsfærdigheder, robusthed, sprog og kommunikation, skolegang/fast arbejde og personlig økonomi.

Open College Network (OCN) er en metode, til at give papir på det børn og unge lærer udenfor skolen. Det kan for eksempel være læring fra kurser, daghøjskoler, produktionsskoler, jobtræning og ungdomsskoler. Formålet er at sikre deltagerne et troværdigt papir på opnået læring, som kan bruges til at søge arbejde og uddannelse.

Glade modtagere af OCN-beviset i selskab med rådmand Bünyamin Simsek.

Tillykke med 25 års jubilæet

Dagplejer Asma Tove G. Oyong, Dagplejen i Brabrand, ønskes tillykke med 25 års jubilæet den 1. maj

Overlærer Karl-Erik Pedersen, Rosenvangskolen, ønskes tillykke med 25 års jubilæet den 1. maj

Dagplejer Iris Brødsgaard Mikkelsen, Lystrup Dagtilbud, ønskes tillykke med 25 års jubilæet den 8. maj

Pædagog Conni Skov Nielsen, Den Integreerede institution Engen, ønskes tillykke med 25 års jubilæet den 8. maj

Pædagog Ilse Johansen, Den Integreerede Institution Engen, ønskes tillykke med 25 års jubilæet den 16. maj

Jubilæum - Nyt job - Tak for indsatsen

Send dit indlæg til Børn og Nyt, Nyt om navne. Skriv navn, funktion, arbejdssted og antal år i Aarhus Kommune – og gerne en kort tekst på et par linjer. Billeder er velkomne.

Mail: kommunikation@mbu.aarhus.dk

Fra leder til kaptajn i køkkenet

Birgit Grøndal er uddannet pædagog og har i mange år arbejdet som leder. Nu har hun ændret retning og arbejder i dag som køkkenansvarlig i den integrerede institution Skuden Skram.

Hvorfor gik du fra en lederstilling til en køkkenstilling?

Når man er ung og nyuddannet, skal man ud at finde sine muligheder og opfylde sine ambitioner, men når man nærmer sig pensionsalderen, er det på tide at finde en måde at lukke posen på igen. De steder, jeg har været både i døgn- og daginstitutioner, har jeg haft en særlig interesse for mad, så da der var en ledelsesmæssig omstrukturering i mit område, begyndte jeg at søge forskellige køkkenlederstillinger. Jeg fik ikke noget. Jeg var gammel leder og havde kun erfaring hjemme fra mit eget køkken, det kunne jo gå frygtelig galt ...

Hvordan fik du så jobbet som køkkenansvarlig i Skuden Skram?

Jeg opgav tanken om at få et køkkenjob. Men så søgte de en barselsvikar i en pædagogstilling her i Skuden Skram, og jeg tænkte, at de nok godt turde ansætte en gammel leder, når det ikke var for længere tid. De kunne jo hurtigt slippe

af med mig igen. De fik mad udefra, men et halvt års tid senere begyndte den daværende leder at tale om, at vi skulle til at lave vores egen mad. Hun ville, at madlavningen skulle blive en integreret del af pædagogikken, og at børnene, så vidt muligt, skulle være med dagligt. Vi planlagde det i et års tid, hvor vi indrettede køkkenet og lavede en kostpolitik. Derefter meldte jeg ud, at jeg godt kunne tænke mig jobbet som køkkenansvarlig. Jeg fik det, for vores daværende leder ville gerne have en pædagog i stillingen, så vi kunne gå ind med en pædagogisk vinkel på det.

Hvad ville I med det?

Det var flere ting. Undersøgelser viser, at børn, der har været med i køkkenet gennem deres barndom, får nogle sundere kostvaner, fordi de ved, hvad de putter i munden. Det ville vi gerne støtte op om. En anden ting er den ernærings- og sundhedsmæssige del. Ved at lave vores egen mad ved vi, hvad de putter i munden, og så kan vi tale om det bagefter. En tredje ting er, at mad er noget, alle mennesker skal have flere gange om dagen. I stedet for at det bare er noget, man skal have overstået, så gør vi det til noget særligt. Der er rigtig meget læring i det, men der er også personlig udvikling i, at alle børn kan være med i et køkken på et eller andet plan.

Hvordan fungerer det rent praktisk?

Vuggestuebørnene er mest med på sidelinjen, hvor de står omme på den anden side og kigger på. Men når der ikke er travlt, lader vi lågen til køkkenet stå åben, og så kravler de mindste rundt derude og piller i skabene. Børnehavebørnene er med 2-3 stykker af gangen. De hjælper med at snitte, putte i skåle og andre småting. I starten havde jeg en ide om, at der altid skulle være børn med, så det var et forløb over tid. Men det, fandt jeg hurtigt ud af, var for stor en ambition. Så nu kører vi med lystprincippet – der er altid børn, der vil med i køkkenet.

Hvad er det bedste ved dit job?

Der er flere ting, men en af dem er, at det er mig, der bestemmer i køkkenet. Det er mig, der planlægger det hele, og det kan jeg godt lide. Derudover er jeg også glad for, at jeg ikke "kun" er én i køkkenet. Jeg er en del af huset, og jeg bliver også brugt som pædagog og som sparringspartner, hvis der er nogle problematikker. Noget andet, der også er fantastisk, er, at jeg aldrig nogensinde får et nej, hvis jeg spørger børnene, om de vil med. Og børnehavebørnene roser simpelthen maden. De kommer ned og siger: "det smager godt, det mad du laver Birgit" – dét er dejligt.